

Tuomas Laitinen

PÄIHTEETÖN PORUKKA
Selvä valinta?

Opinnäytetyö

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Tammikuu 2012

TIIVISTELMÄ

Yksikkö Humanistinen ja kasvatusala, Ylivieskan yksikkö	Aika 8.1.2012	Tekijä/tekijät Tuomas Laitinen
Koulutusohjelma Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi Päihteetön porukka - Selvä valinta?		
Työn ohjaaja KT Reetta Leppälä	Sivumäärä 27+2	
Työelämäohjaaja Nuorisosihteeri Elisa Männistö, Ylivieskan kaupunki		
<p>Tehtävänä on selvittää Päihteetömmässä Porukassa mukana olevien nuorten ajatuksia ja mielipiteitä toiminnasta ja että ovatko he pitäytyneet päihteetömydessä toiminnan ajan. Työ pohjautuu Päihteetön Porukka- ohjaajien tarpeeseen selvittää nuorten ajatuksia, mielipiteitä ja toimia ohjelman kehittämisen suhteen.</p> <p>Teoriaosassa käsittelen päihteitä ja niiden vaikutusta, nuorten päihteiden käytön syitä ja selitän mikä Päihteetön Porukka - ohjelma on. Tutkimuksessa selvitän nuorten ajatuksia ohjelmasta, heidän sitoutumisestaan päihteetömyyteen ja kehitysehdotuksia ohjelman suhteen.</p> <p>Kyselyyn osallistui 397 ohjelmaan kuuluvaa nuorta. Tuloksista on nähtävissä, että nuoret ovat pääosin tyytyväisiä Päihteetön Porukka ohjelmaan ja että he pääosin sitoutuneet päihteetömyyteen.</p>		
Asiasana Alkoholi, päihteet, Päihteetön Porukka		

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date January 8th, 2012	Author Tuomas Laitinen
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis Päihteetön porukka – Clear choice		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä tai Dr Vesa Nuorva		Pages 27+2
Supervisor Elisa Männistö		
<p>The purpose of this study was to find out the thoughts and opinions of those young people that take part in Päihteetön Porukka – program and also find out if participants have been sober from drugs during the time they have been in the program. The work was based on the need of the leaders of Päihteetön porukka to find out what the participants think about the program and learn about their thoughts, opinions and actions regarding to the program.</p> <p>The theoretical part is about drugs and their effects, as well as the reasons for youth drug abuse. In addition, in this part it is explained what the Päihteetön porukka –program is. The research part is about defining what youngsters think about the program, their commitment to being drug free and how they would develop the program.</p> <p>Altogether 397 youths who are in Päihteetön Porukka – program took part in the study. On the basis of the result it can be seen that most of the youngsters are mainly happy with the program and that they are mainly committed to being sober and staying away of drugs.</p>		
Key words Alcohol, drugs, Päihteetön Porukka		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
ESIPUHE
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 MIKÄ ON PÄIHTEETÖN PORUKKA?	2
3 ALKOHOLIN KÄYTÖN JUURET	4
3.1 Avuton nuori päihteiden maailmassa.....	5
3.2 Alkoholin käytön vaikutus	5
3.3 Muut päihteet	6
4 SEURAKUNTA YHTENÄ TOIMIJANA PP:SSÄ.....	8
5 NUORTEN MIELENTERVEYSONGELMAT JA ALKOHOLI	9
6 TUTKIMUSONGELMAT JA MENETELMÄT	11
6.1 Tutkimusmenetelmät.....	11
6.2 Tutkimuksen luotettavuus.....	12
7 TUTKIMUSTULOKSET	14
7.1 Kohderyhmä	14
7.2 PP-nuorten päihteiden käyttö	14
7.3 Päihteiden hankinta	16
7.4 Päihteet ja koti.....	17
7.5 PP-ohjelma ja päihteettömyyden edistäminen	19
7.6 Mitä nuoret muuttaisivat PP-ohjelmassa?.....	22
7.7 Johtopäätökset	22
8 POHDINTA.....	24
LÄHTEET.....	25
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Ollessani työharjoittelussa Ylivieskan kaupungin nuorisotoimessa tutustuin Päih-
teetön Porukka-ohjelmaan (käytetään myöhempänä ilmausta PP-ohjelma). Toi-
minta oli pyörinyt Ylivieskassa jo jonkin aikaa, mutta sen tuloksia ei ollut tutkittu.
Minulla puolestani oli ongelmana keksiä aihe omaan opinnäytetyöhöni, joten tässä
kaksi tarvetta kohtasi toisensa. Päätimme, että teen opinnäytetyönäni tutkimuk-
sen, jossa nuorilta kysytään mitä mieltä he ovat PP-ohjelmasta ja miten se heidän
mielestään on toiminut. Opinnäytetyössäni keskityn nimenomaan Ylivieskan PP-
ohjelmaan ja sen toimintaan. Työ on Ylivieskan kaupungin nuorisotoimen hank-
keistama.

Nuorten kiinnostus päihteisiin lisääntyy murrosiän myötä. Mahdollinen aiempi
kielteinen suhtautuminen muuttuu helposti uteliaisuudeksi. Murrosikäinen nuori
päätyy helposti kokeilemaan alkoholia ja muita päihteitä. Näistä kokeiluista nuo-
ret sitten tekevät omat johtopäätöksensä. Toiset saattavat jättää päihteet vain ko-
keiluasteelle, toiset puolestaan käyttävät päihteitä jatkossakin satunnaisesti. Vali-
tettavasti joukossa on sitten myös niitä, joille päihteet antavat elämään sisällön.
(Lappalainen-Lehto, R., Romu, M-L. & Taskinen, M., 2008, 43.)

Aloitin opinnäytetyöni tekemisen keräämällä taustatietoa aiheesta. Tutustuin PP-
ohjelmaan olemalla mukana muutamissa PP-ohjaajan ja koulun yhteyshenkilöiden
kokoontumisissa. Lisäksi harjoittelun aikana kyselin paljon aiheesta. Itse opinnäy-
tetyö alkoi kyselylomakkeen suunnittelulla ja kysymysten laatimisella. Kysymyk-
sien laadintaan osallisivat niin PP-ohjaajat kuin myös koulun yhteyshenkilöt.
Täten varmistin sen, että kyselyssä kysytään niitä kysymyksiä, jotka ohjaajat koki-
vat tärkeiksi.

2 MIKÄ ON PÄIHTEETÖN PORUKKA?

PP-ohjelman tarkoituksena on nostaa nuorten päihteiden kokeiluikää vähintään yläkoulun viimeiselle luokalle. Ohjelmaan lähdetään mukaan heti seitsemänneltä luokalta lähtien oman tahdon mukaan. Sekä luokka, että sen yksittäinen oppilas perheineen, tekevät omat päätöksensä aiheesta. Luokka voi siis osallistua PP-ohjelmaan ilman, että kaikki luokkalaiset ovat mukana. Yksittäinen oppilas ei voi kuitenkaan lopettaa ohjelmassa mukana oloa, vaan silloin lopettaa myös koko luokka. PP-ohjelmassa oppilaat sitoutuvat päihteettömyyteen ja se vahvistetaan huoltajien allekirjoituksella. Huoltajien mukaan ottamisella pyritään myös lisäämään keskustelua päihteistä perheissä. Kannustimena PP-ohjelmassa on esimerkiksi PP-matka ja erilaiset kuukausittain pidettävät tehtävät tai kilpailut, joista luokka saa jonkin palkinnon. (Männistö 2010.)

Jos joku nuori ei lähde mukaan PP-ohjelmaan, on hän silti mukana luokkayhteisössä yhdenvertaisena jäsenenä. Jos PP-ohjelman tiimoilta järjestetään esimerkiksi jokin tapahtuma tunnilla, ovat myös PP-ohjelmaan kuulumattomat siinä mukana. Ainoastaan kannusteet, kuten PP-matka, jää ohjelman ulkopuoliselta väliin. Ohjelma ei pyri syylistämään tai syrjimään ketään ja se kannustaa jokaista liittymään mukaan. Ketään ei myöskään haluta pakottaa mukaan PP-ohjelmaan. Jos joku nuori pakotetaan mukaan, on vaarana että hän alkaa toimia pakkositouttamistaan vastaan. Tämä puolestaan saattaa johtaa laajempaankin välinpitämättömyyteen yhteiskuntaa ja sopimuksia kohtaan. Kielletyn hedelmän houkutus voi olla joillekin hyvin suuri. (Männistö 2010.)

Jos joku PP-ohjaaja näkee nuoren tupakoimassa, hän keskustelee nuoren kanssa asiasta heti, jos se vain on mahdollista. Jos se ei onnistu, tulee paikka ja aika kirjata muistiin, sillä niitä nuori ensimmäisenä kysyy, kun asiasta aletaan myöhemmin

puhua. Jos joku muu luotettava henkilö kuin toiminnassa suoraan mukana oleva, esimerkiksi opettaja tai nuorisotyönohjaaja, näkee nuoren tupakoimassa, tulisi hänen myös ottaa paikka ja aika ylös. Kun nuoren kanssa keskustellaan, ei häntä saa alkaa syyttelemään. Toimintamalli on sama myös alkoholin kanssa. (Männistö 2010.) Tulee muistaa, että nuoret ovat ihmisiä ja siten myös erehtyvät joskus elämässään.

Kun PP-nuorta sitten puhutetaan esimerkiksi tupakoinnista, sovitaan samalla myös kotiin soittamisesta. Nuori saa itse valita, haluaako puhua ensin vanhemmilleen vai puhuuko ohjaaja ensin. Myös vanhempia tulee muistaa tukea. Joillekin asia saattaa tulla täysin puun takaa, toiset taas ovat osanneet aavistaa päihteidenkäytön. Seuraavaksi keskustellaan asiasta sekä nuoren että hänen vanhempiensa kanssa. Tilanteessa on kaksi vaihtoehtoa: joko nuori päättää lopettaa ja liittyy samalla tupakoinnin lopetusryhmään. Mikäli nuori kokee, ettei halua tai pysty lopettamaan, hän jää pois PP-ohjelmasta. Jos nuori taas pystyy lopettamaan tupakoinnin, hän saa jatkaa edelleen PP-ohjelmassa. (Männistö 2010.)

Mahdollisimman pian alkukeskustelujen jälkeen pyritään puhumaan asiasta myös luokan kanssa. Luokalle ei kerrota kenestä oppilaasta on kyse, eikä oppilasta aleta syyllistämään. Luokkaa kehoitetaan kannustamaan toisiaan pysymään päihteettöminä, jottei luokka joudu lopettamaan PP:tä. Myös luokan jatkotilanne riippuu kahdesta seikasta. Ensinnäkin, onko luokassa ollut muita päihdekokeiluja ja toiseksi se, mihin aikaan vuodesta tämä kokeilu tapahtuu. Yksittäisen oppilaan kannalta on liian raskasta pudottaa koko luokkaa PP:stä, vaikka kahta viikkoa ennen kuin PP-retken olisi tarkoitus tapahtua. Tällöin päihteitä kokeillut nuori ei tiputaakaan koko luokkaa vaan ainoastaan itsensä matkalta. (Männistö 2010.)

3 ALKOHOLIN KÄYTÖN JUURET

Suomalaisessa kulttuurissa käytetään päihteitä paljon ”ihan vain seuran vuoksi”. Halutaan vapautua arjen kahleista ja toisaalta myös haetaan rohkeutta. Kun ihminen lähtee juhlimaan, hän ajattelee päihteiden positiivisia vaikutuksia. ”Olen iloinen, avoin, hauska, rohkea, hyvä tanssija ja ennen kaikkea mahtava rakastaja.” Ihminen ei siis mieti niitä negatiivisia asioita, joita päihteiden käytöstä seuraa. Aamulla koskee päähän, ei voi ajaa autoa eikä se mahtava rakastajakaan jostain syystä esiintynyt edellisenä yönä. (Lappalainen-Lehto ym. 2008, 31.)

Kuten sanonta kuuluu, mitä isot edeltä sitä pienet perässä. Lapset katsovat ja kuuntelevat vanhempiaan, televisiota ja Internetiä. Syntyy ihannointia päihteisiin ja ennen kaikkea siihen, kun ”ollaani niin sekaisin, ettei tajuta mitään”. Suomessa, samoin kuin muissakin länsimaissa, valtapäihde on alkoholi. Sen käyttö on laillista ja sosiaalisesti hyväksyttyä (Lappalainen-Lehto ym. 2008, 31). Itse olen maistanut olutta varmaan reilusti alle kouluikäisenä, kun isä sitä saunan jälkeen antoi maistaa. Olut oli todella pahan makuista, mutta kuitenkin kovasti seuraavana päivänä väitin kavereilleni sen olleen todella hyvää. Olin ylpeä siitä, että olin saanut maistaa olutta, aikuisten juomaa. Tämän mentaliteettiä säilyessä murrosikästä asti, niin ei ole kumma, että sitä sitten toilaillaan kaupungilla humalassa. ”Ei sitä viinaa maun takia juoda”-asenteella liikkeellä olevat nuoret ovat melko tavallinen näky viikonloppuisin.

Tässä vaiheessa herää kysymys siitä, saavatko vanhemmat ylipäätään käyttää alkoholia tai muita päihteitä. Kun lapselle annetaan terve esimerkki päihteiden käytöstä, on se parempi kuin ei esimerkkiä ollenkaan. Sillä jos lapset ja nuoret eivät opi päihteistä vanhemmiltaan, oppivat he sen jostain muualta. Siinä vaiheessa vanhemmat eivät enää voi säädellä opitun sisältöä. Nuori on kuitenkin elämässään sellaisessa vaiheessa, että hän tarvitsee tukea ajatustensa kanssa. Nuori elää

ikään kuin kahta eri maailmaa. Toisaalta hän elää nuorten maailmaa, jossa ihannoitetaan rajuja tekoja ja rajojen rikkomista. Toisaalta taas hän elää jo aikuisten maailmaa, jossa pitäisi osata käyttäytyä hyvin ja järkevästi. (Jaatinen 2000, 39.)

3.1 Avuton nuori päihteiden maailmassa

Nuoret mieltävät itsensä helposti viattomiksi, mutta kuitenkin päihteiden käytön suhteen jo jonkin verran kokeneiksi. He mieltävät helposti itsensä tilanteen uhreiksi. Nuoret ajattelevat jopa päihteiden käyttöön houkuttelevien seikkojen, kuten sosiaalisen painostuksen ja kaveriporukan hyväksynnän, olevan niin vahvoja, että päihteille ei voi sanoa ei. He myös kokevat, että esimerkiksi alkoholin käyttö tekee heistä varmempia ja ennen kaikkea antaa heistä ikäistään vanhemman kuvan. (Jaatinen 2000, 40-42.)

Nuoren syy juhlimiselle ja päihteidenkäytölle muuttuu yläkoulun aikana. 7.-luokkaiselle alkoholi on kuin taikanappi, jota painamalla päästään yhteiseen kiivaan. 9.-luokkalaiselle juominen puolestaan on hauskuuden lisäksi keino hallita omaa elämää. Juhlimaan lähteminen ei ole välttämättä aina vapaa valinta, vaan elämänkuvioista syntyvä pakko. (Jaatinen 2000, 78.) Nuori saattaa joutua valitsemaan joko juopottelun tai yksin kotona olemisen välillä.

3.2 Alkoholin käytön vaikutus

Tapaturmat ja itsemurhat ovat yleisimpiä nuorten ja nuorten aikuisten kuolinsyitä. Noin 250 nuorta henkilöä (15–24 v) kuolee vuosittain ennen mainittujen syiden seurauksena. Alkoholi myötävaikuttaa näihin tapahtumiin kolmasosassa tapaturmista ja lähes 40 prosentissa itsemurhista. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2000)

Kansallisen lasten ja nuorten tapaturmien ehkäisyn ohjelman ohjausryhmän kannanotto 2011.)

Nuoret suosivat erityisesti mietoja alkoholihuomia (Terveystieteiden tutkimuslaitos, Kansallisen lasten ja nuorten tapaturmien ehkäisyn ohjelman ohjausryhmän kannanotto 2011.). Alkoholista johtuva tapaturma-alttius perustuu alkoholin vaikutukseen keskushermostoon. Alkoholi aiheuttaa fyysisen riippuvuuden. Lisäksi alkoholista syntyy myös psyykinen riippuvuus, josta on todella vaikea päästä irti. Varsinkin nuorilla alkoholin käyttäjillä myös sosiaalinen riippuvuus on erityisen suuri. (Vilkko-Riihelä 1999, 151.)

3.3 Muut päihteet

Muista päihteistä voisi mainita tupakan ja kannabiksen. Tämä siitä syystä, että suomalaiset nuoret tupakoivat eniten Euroopassa ja koska tulevaisuudessa elämänsä kannabiksella pilaavia nuoria tulee olemaan paljon (Vilkko-Riihelä 1999, 150, 152). Tupakan ympäristöön puhallettu savu on myrkyllisempää kuin filtterin läpi keuhkoihin vedetty savu. Tästä syystä passiivinen tupakointi on riskialttiimpaa kuin varsinainen tupakointi. Tupakointi voi vaikuttaa muun muassa vatsahaavaan, verenpainesairauksiin sekä luuston ja tukielinten sairauksiin. Tupakka-teollisuus yleistyi sellaisena aikana jona ei vielä tunnettu tupakan vaaroja. Tänä päivänä tupakka ei saisi myyntilupaa nautintoaineena. (Vilkko-Riihelä 1999, 150.)

Kannabista eli päihdehamppua käyttäneen päihdetila vaihtelee 15 minuutista neljään tuntiin, riippuen nautitusta määrästä ja nautintotavasta. Jos kannabista poltetaan pieni määrä, häviää vaikutus verrattain nopeasti. Jos ainetta syödään suuri määrä esimerkiksi leivoksessa, saattaa siitä olla seurauksena vuorokausia kestävä, skitsofreniaa muistuttava tila. Kannabis vaikuttaa aivojen hermosoluihin, joihin huumaavat kannabinolit varastoituvat. Kannabis aiheuttaa myös käyttäjälleen

muistikuvien vääristymistä sekä ajan, paikan, nopeuksien ja etäisyyksien ymmärtämisen heikkenemistä. Myös käyttäjän mielialat vaihtelevat. Toisille käyttäjille kannabiksesta tulee hyvä olo ja tästä syystä sitä poltetaan. Toisille käyttäjille puolestaan kannabis aiheuttaa ahdistusta. (Vilkkö-Riihelä 1999, 152.)

4 SEURAKUNTA YHTENÄ TOIMIJANA PP:SSÄ

Tutustuessani PP-toimintaan Ylivieskassa hämmästyin, ettei seurakunta ole sen suuremmin mukana toiminnassa. Kuitenkin seurakunnan toiminnassa käy varmasti samoja nuoria ja iltatoiminta on muutenkin samankaltaista kuin kaupungin nuorisotoimen puolella. Kirkon läsnäolon nuorisotyö-erityisnuorisotyön strategia 2015 nostaa esille muun muassa erityisnuorisotyössä nuoren rinnalla kulkemista ja päihdeongelmien kanssa painivien nuorten auttamisen raskauden. Strategiassa myös mainitaan, että yksilötyötä on tehtävä yhdessä kattavan verkoston kanssa. (Läsnäolon nuorisotyö- erityisnuorisotyön strategia 2015.)

Haasteeksi kirkon ja kunnan yhteistyössä saattavat nousta vakaumukselliset seikat. Kun kunta järjestää jotain toimintaa, siihen voivat osallistua kaikki riippumatta omasta uskonnollisesta näkökulmastaan. Jos taas seurakunta järjestää jotain, siihen osallistuvat todennäköisesti nuoret, jotka ovat muutenkin mukana seurakunnan toiminnassa. Vaikka päihteettömyys onkin mielestäni nostanut osakkeitaan nuorten keskuudessa, ei se kuitenkaan ole vielä sellainen "cool" juttu. Enemmän nuori kehuu juoneensa korin olutta kuin olleensa koko viikon selvin päin.

On hankala määritellä, kuinka paljon ja millä tavalla seurakunta voisi olla mukana PP-toiminnassa. Tämän asian tiimoilta osapuolten tulisi istua alas ja miettiä asiaa. Edellyttäen tietysti, että molemmat osapuolet ovat motivoituneita yhteistyöhön. Vähintäänkin seurakunta ja kunta voisivat jakaa tietoja keskenään havainnoista päihteiden käytön suhteen. Seurakunnalla olisi hyvä olla tieto niistä henkilöistä, jotka ovat mukana PP:ssä. Näin ollen nuorten päihteiden käytön valvominen olisi tehokkaampaa.

5 NUORTEN MIELENTERVEYSONGELMAT JA ALKOHOLI

Tämän päivän nuorista jopa viidesosa voi aiempaa huonommin, samalla kun entistä vaikeammat ongelmat kasautuvat noin viidelle prosentilla nuorista. On esitetty arvioita, että olemme menettämässä yhden ikäluokan verran nuoria syrjäytymisen vuoksi. (Honkonen, Rehell, Salovaara, Siekkinen & Suomäki 2007-2011, 6.)

Tällä hetkellä yksi suurimmista haasteista on nuorten kasvavat mielenterveysongelmat (Honkonen ym. 2007–201, 6). Yleisimmin nuoret kärsivät mieliala-, ahdistuneisuus-, käytöshäiriöistä ja päihteiden aiheuttamista häiriöistä. Jos nuori esimerkiksi sairastuu masennukseen teini-iässä, niin todennäköisyys hänen päivittäiseen tupakointiin, alkoholin käyttöön, säännölliseen humalajuontiin ja jopa huumeiden käyttöön kasvaa. (Allianssi ry 2010, 27.)

Nuoriso-ohjaajan rooli päihteitä käyttävän nuoren elämässä saattaa olla hyvinkin suuri. Voi olla, ettei nuorella ole ketään muuta aikuista kenelle hän voisi puhua asioistaan. Tästä syystä on tärkeää, että ohjaaja on aidosti kiinnostunut nuoren asioista. Ratkaisukeskeisessä lähestymistavassa nuoren ongelmia lähdetään tutkimaan ongelman syiden ratkaisemisen ja nuoren voimavarojen vahvistamisen kautta. Lähtökohtana ovat nuoren omat näkemykset ja tavoitteet. Ratkaisukeskeisessä lähestymistavassa on ennen kaikkea kyse ohjaajan ajattelutavasta, joka suuntaa huomion nuoren osaamiseen ja onnistumiseen (Elämäntapaliitto ry. 2009, 9).

Nuorella saattaa olla uskomuksia joko omasta itsestään tai päihteistä. Nuori voi kuvitella, ettei tupakointia pysty lopettamaan jos siihen on koukussa tai, ettei kukaan välitä hänestä, joten on aivan sama, juoko hän itsensä hengiltä. Ohjaajan vaikein tehtävä on auttaa nuori löytämään uskomuksensa ja tiedostamaan ne. Uskomusten tunnistaminen mahdollistaa niiden muuttamisen ja näkökulman laajenta-

misen. Tämä totta kai vaatii myös sen, että nuori itse tahtoo muuttaa uskomuksi-
aan ja kokee sen tarpeelliseksi.

6 TUTKIMUSONGELMAT JA MENETELMÄT

Tutkimusongelmat pohjautuvat PP-ohjaajien tarpeeseen selvittää millaisia vaikutuksia PP:llä on nuorten mielestä ollut ja kuinka sen toimintaa voitaisiin kehittää. Toimintaa ollaan nyt kehittämässä ensimmäistä kertaa kyselyn avulla ja siksi ohjaajat kokivat tärkeäksi selvittää nuorten mielteitä ja ajatuksia sen suhteen. Näiden teemojen pohjalta laadin kyselyn, jota sitten kehitettiin eteenpäin PP-ohjaajien kanssa. Täten varmistin, että kysymyksillä varmasti saadaan juuri se tieto mitä ohjaajat kaipaavat. Tutkimus on pääosin kvantitatiivinen eli määrällinen.

Tutkimusongelmat ovat seuraavat:

1. Onko PP-toiminta vaikuttanut nuorten mielestä heidän päihteiden käyttöön-
sä/päihteisiin suhtautumiseen?
2. Ovatko nuoret todella päihteettömiä?
3. Mitkä ovat PP:n hyvät ja huonot puolet ja kuinka PP-toimintaa voisi kehittää?

Ohjaajat tahtivat lisäksi, että kyselystä selviäisi vastaajien ikä, sukupuoli ja se kuinka kauan he ovat olleet mukana PP:ssä.

6.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön kyselyyn on suullinen lupa yläkoulun rehtorilta. Hänen mukaansa erillistä lupaa vanhemmilta ei tarvittu, joten pystyin siirtymään suoraan kyselyn laatimiseen ja ryhmän valintaan. Tutkittava ryhmä on melko suuri, alkutiedon mukaan yli 400 oppilasta. Koin siis paremmaksi tehdä kyselyn Webropol-ohjelmalla ja analysoida tulokset SPSS-ohjelmalla. Otos on tarkoituksen mukainen, eli olen valinnut tietoisesti kaikki PP-ohjelmaan kuuluvat oppilaat mukaan

(Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 85). Kyselyssä oli sekä avoimia kysymyksiä että monivalintakysymyksiä. Kun itse kyselylomake oli valmis, lähetin sen yläkoulun PP-ohjaajille. He ajattelivat, että heidän on helppo sitten teettää kysely oppilaille. Oppilaat tekivät kyselyn luokka kerrallaan PP-ohjelmalle varattujen oppituntien aikana. Ohjeistin PP-ohjaajat teettämään kyselyn oikealla tavalla ja pohdin myös heidän kanssaan mahdollisia ongelmakohtia, joista oppilaat saattaisivat kysyä jotain. Tämä idea osoittautui hyväksi, sillä muutamien kysymysten kohdalla nuorilla oli ollut vaikeuksia sen suhteen mitä kysymyksellä tarkoitettiin.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimukseen vastasi 397 PP-ohjelmaan kuuluvaa oppilasta. Ainoastaan muutama ohjelmaan kuuluva ei ole ollut mukana (sairastumisen tai muun koulusta poissa olon vuoksi), joten otos on oikein hyvä. Tutkimuksessa käytetyt kysymykset myös vastaavat esitettyjä tutkimusongelmia ja niiden laajuus tuloksiin nähden on kattava. Esimerkiksi kysymys nuorten mielipiteestä liittyen PP-ohjelman apuun pysyä päihteettömänä vastaa selkeästi kysymykseen:

”1. Onko PP-toiminta vaikuttanut nuorten mielestä heidän päihteiden käyttöön-sä/päihteisiin suhtautumiseen.”

Heikkoutena voisi sanoa kyselytilanteen valvomattomuuden. Vastaajat saivat olla rauhassa tietokoneella ja vastata kysymyksiin mitä lystäsivät. Tästä on seurauksena muutamia ”ei kuulu sulle” - tyyliä asiattomat vastaukset. Toisaalta vastaajilta kysyttiin henkilökohtaisia kysymyksiä liittyen päihteiden käyttöön ja myös omien vanhempien päihteiden käyttöön. Tätä taustaa vasten on lähes välttämätöntä, että kysely suoritettiin nimettömänä eikä vastauksia valvottu. Kyselytilanteen tiukka valvonta olisi saattanut johtaa vastausten kaunisteluun ja täten vaikuttaa kyselyn luotettavuuteen.

Kyselyssäni oli myös kolme kysymystä, joita ei voi huomioida tutkimuksessani. Niissä kysytään nuorten päihteiden käytöstä ja tarkoituksena on ollut, etteivät näihin kysymyksiin vastaisi kuin päihteitä käyttävät. Kyselylomaketta tehdessäni minulta on jäänyt laittamatta hyppy näiden kysymysten yli niille, jotka eivät mitään päihteitä käytä. Nyt näiden vastaajien vastaukset vääristävät tulosta, eikä se täten ole todenmukainen. Kysymykset olivat: *koetko päihteiden olevan sinulle ongelma, miten päihteet haittaavat elämääsi ja haluaisitko että PP auttaisi sinua lopettamaan päihteiden käytön.*

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksessa selvisi hyvin, miten PP-nuoret kokivat PP-ohjelman, ovatko he todella päihteettömiä ja miten he tahtoisivat parantaa PP-ohjelmaa.

7.1 Kohderyhmä

TAULUKKO 1. Vastaajien luokka-aste ja sukupuolijakauma

	Sukupuoli:		Total
	Poika	Tyttö	
Luokka:- 7 luokka	79	72	151
8 luokka	51	62	113
9 luokka	65	68	133
Yhteensä	195	202	397

Tutkimukseen osallistui 397 PP-ohjelmaan kuuluvaa nuorta. Vastaajien sukupuolijakauma on kaikissa ikäluokissa hyvin tasainen. Myöskään PP-ohjelmaan kuuluvien nuorten määrä ei suuresti vaihtele ikäluokkien mukaan (TAULUKKO 1).

7.2 PP-nuorten päihteiden käyttö

PP-nuorista 272 ilmoittaa olevansa täysin raittiita. Koko ryhmästä päihteitä siis käyttää tai on kokeillut PP-ohjelman aikana 125 nuorta. Täysin raittiista selkeästi suurin osa (135) on 7-luokkalaisia. Tyttöjen ja poikien välillä ei 7-luokkalaisissa ole suurtakaan eroa. Pojista 10 käyttää jotain päihteitä ja tytöistä vain 6. 8- ja 9-luokkalaisista puolestaan huomaa yläkoulun myötä varisseen viattomuuden, sillä mitä korkeampi luokka-aste, sitä vähemmän täysin raittiita on niin määrällisesti

kuin prosentuaalisestikin. 8-luokkalaisista PP-ohjelmaan kuuluvista vielä yli puolet on täysin raittiita, mutta 9-luokkalaisissa luku alkaa olla jo lähes puolet.(TAULUKKO 2.)

TAULUKKO 2. Täysin päihteettömät PP-nuoret

Luokka		Sukupuoli:		Total
		Poika	Tyttö	
7 luokka	En käytä mitään päihteitä	69	66	135
	Yhteensä	79	72	151
8 luokka	En käytä mitään päihteitä	36	33	69
	Yhteensä	51	62	113
9 luokka	En käytä mitään päihteitä	32	36	68
	Yhteensä	65	68	133

On kuitenkin lohduttavaa huomata, että huumeita ei käytä tai ole edes kokeillut kuin 4 nuorta koko ryhmästä. Sen sijaan alkoholi ja tupakka tuntuvat olevan myös PP-ohjelman nuorille suosituimmat päihteet.

Huomion arvoista on, kuinka alkoholin kuukausittainen käyttö on 9-luokkalaisilla suurempaa kuin alemmilla luokilla. Vielä 8-luokalla yli puolet vastaajista ei ole edes maistanut alkoholia, mutta 9-luokalla kokeilleita on jo reilusti yli puolet vastaajista. Myös kuukausittainen käyttö on selkeästi suurempaa 9-luokalla. 7-luokkalaisista monet ovat kokeilleet alkoholia, mutta ainoastaan yksi vastaajista käyttää sitä säännöllisesti (TAULUKKO 3).

TAULUKKO 3. Tupakointi

Luokka			Sukupuoli:		Total
			Poika	Tyttö	
7 luokka	Ollessasi PP:ssä, oletko tupa-	Ei ollenkaan	61	58	119
	koinut?	Kokeillut	14	12	26
		Kuukausittain	2	1	3
		Viikottain	1	1	2

		Useammin	1	0	1
	Yhteensä		79	72	151
8 luokka	Ollessasi PP:ssä, oletko tupa- koinut?	Ei ollenkaan	29	35	64
		Kokeillut	17	21	38
		Kuukausittain	0	2	2
		Viikottain	3	2	5
		Useammin	2	2	4
		Yhteensä		51	62
9 luokka	Ollessasi PP:ssä, oletko tupa- koinut?	Ei ollenkaan	40	42	82
		Kokeillut	12	17	29
		Kuukausittain	4	6	10
		Viikottain	3	2	5
		Useammin	6	1	7
		Yhteensä		65	68

Tupakoinnin osalta on ilahduttavaa nähdä, että sitä harrastavat kuukausittain tai useammin ainoastaan 39 kaikista vastaajista. Myös useammin kuin viikottain tupakoivien määrä on vähäinen, 12 vastaajaa (TAULUKKO 3).

Vastaajista ainoastaan muutama ilmoitti käyttävänsä nuuskaa, kokeilleitakin oli koko vastaajaryhmästä vain 31. Kysymyksen imppaamisesta nuoret olivat ymmärtäneet väärin. Heille sana "imppaaminen" tarkoittaa kaikkea haistelemista. Esimerkiksi jos nuori haistaa tussia, laskee hän sen imppaamiseksi. Tästä syystä lähestulkoon jokainen vastasi kokeilleensa imppaamista.

7.3 Päihteiden hankinta

Taulukosta 4 huomaamme, että päihteiden hankinta ei tunnu olevan nuorille mikään ongelma. Tämä siitä huolimatta, että alkoholinkäytön ikäraja on miedoissa juomissa 18 ja väkevissä 20 vuotta. Vanhempien kautta päihteitä sanoo saavansa ainoastaan neljä 8-luokkalaista ja seitsemän 9-luokkalaista. Eniten päihteitä hanki-

taan kavereiden kautta. Joltain muulta päihteitä sai 26 nuorta. Nuoret ovat nimenneet *joksikin muuksi* esimerkiksi punapää papan, hakijan, kaverin ja jotkut tyyppit.

TAULUKKO 4. Päihteiden hankinta

Luokka:-		Sukupuoli:		Total
		Poika	Tyttö	
7 luokka	Sukulaisilta	1	0	1
	Vanhemmilta	0	0	0
	Kavereilta	6	6	12
	Ostan itse	1	1	2
	Joltain muulta	3	2	5
8 luokka	Sukulaisilta	2	1	3
	Vanhemmilta	0	4	4
	Kavereilta	13	25	38
	Ostan itse	3	3	6
	Joltain muulta	1	6	7
9 luokka	Sukulaisilta	2	6	8
	Vanhemmilta	5	2	7
	Kavereilta	20	29	49
	Ostan itse	4	3	7
	Joltain muulta	8	6	14

7.4 Päihteet ja koti

Niille nuorille, jotka sanoivat kokeilleensa tai käyttävänsä päihteitä PP-ohjelman aikana esitettiin kysymyksiä liittyen vanhempien suhtautumiseen ja vanhempien omaan päihteiden käyttöön. Suurimmassa osassa kaikista vastauksista vanhemmat tiesivät lastensa kokeilleen tai käyttävän päihteitä (TAULUKKO 5). 8- ja 9-luokkalisten vanhemmat tiesivät lastensa päihdekokeiluista melko harvoin, kun

taas 7-luokkalaistsista neljää lukuun ottamatta kaikkien päihteiden käytöstä tai kokeilusta tiedettiin kotona.

TAULUKKO 5 Vanhempien tietoisuus lasten päihteiden käytöstä (kaikki päihteitä käyttävät/kokeilleet vastanneet)

Luokka			Sukuoli:		Total
			Poika	Tyttö	
7 luokka	Tiedetäänkö kotonasi päihteiden käytöstäsi?:-	Tiedetään, käytän päihteitä	1	0	1
		Ei tiedetä, että olen kokeillut	2	2	4
		Tiedetään, että olen kokeillut	8	5	13
		Yhteensä	11	7	18
8 luokka	Tiedetäänkö kotonasi päihteiden käytöstäsi?:-	Ei tiedetä, käytän päihteitä	1	4	5
		Tiedetään, käytän päihteitä	0	2	2
		Ei tiedetä, että olen kokeillut	4	10	14
		Tiedetään, että olen kokeillut	11	14	25
Yhteensä		16	30	46	
9 luokka	Tiedetäänkö kotonasi päihteiden käytöstäsi?:-	Ei tiedetä, käytän päihteitä	5	6	11
		Tiedetään, käytän päihteitä	4	4	8
		Ei tiedetä, että olen kokeillut	16	6	22
		Tiedetään, että olen kokeillut	9	16	25
Yhteensä		34	32	66	

Nuorilta kysyttiin myös vanhempien halusta lopettaa lastensa päihteiden käyttö. Ainoastaan 29 vastasi vanhempiensa yrittäneen lopettaa lapsensa päihteiden käytön. Esimerkiksi 9-luokkalaisten vanhemmista vain 11 on yrittänyt lopettaa lastensa päihteiden käytön, vaikka 33 oli käytöstä tietoisia.

Myös vanhempien omasta päihteiden käytöstä kysyttiin. Ehkä jopa hieman yllättäen suurin osa vanhemmista ei käytä mitään päihteitä (TAULUKKO 6). Kyselyn mukaan tyypillisimmät vanhempien käyttämät päihteet ovat alkoholi ja tupakkatuotteet. Jotkut nuoret kertoivat hyvinkin yksityiskohtaisesti vanhempien päihteiden käytöstä.

Isäntä juo joskus muutaman saunakaljan, ja käy joskus kuuntelemassa baarissa bändejä. Polttaa myös satunnaisesti. Emäntä ei käytä ollenkaan mitään. (Tyttö, 9lk)

Suurin osa vastauksista oli kuitenkin vain muutamalla sanalla määriteltyjä.

TAULUKKO 6. Vanhempien päihteiden käyttö

Luokka:-			Sukupuoli:		Total
			Poika	Tyttö	
7 luokka	Käyttävätkö vanhempasi/hooltajasi päihteitä:-	Kyllä	36	24	60
		Ei	43	48	91
	Total		79	72	151
8 luokka	Käyttävätkö vanhempasi/hooltajasi päihteitä:-	Kyllä	25	33	58
		Ei	26	29	55
	Total		51	62	113
9 luokka	Käyttävätkö vanhempasi/hooltajasi päihteitä:-	Kyllä	24	26	50
		Ei	41	42	83
	Total		65	68	133

7.5 PP-ohjelma ja päihteettömyyden edistäminen

PP-ohjelman tarkoitus on auttaa nuoria pysymään päihteettöminä ja nostamaan päihteiden kokeiluikää. Vastaajista 264 oli sitä mieltä, että PP-ohjelma auttaa nuoria pysymään päihteettömänä. 7-luokkalaisista sitä mieltä oli noin viisi kuudesta vastaajasta, mutta 8- ja 9-luokkailisista huomattavasti vähemmän (TAULUKKO 7).

TAULUKKO 7. Auttaako PP nuoria päihteettömyydessä

Luokka			Sukupuoli:		Total
			Tyttö	Poika	
7 luokka	Auttaako PP mielestäsi nuoria pysymään päihteettömänä?	Kyllä	65	61	126
		Ei	14	11	25

	Total		79	72	151
8 luokka	Auttaako PP mielestäsi nuoria	Kyllä	34	48	82
	pysymään päihteettömänä?	Ei	17	14	31
	Total		51	62	113
9 luokka	Auttaako PP mielestäsi nuoria	Kyllä	26	30	56
	pysymään päihteettömänä?	Ei	39	38	77
	Total		65	68	133

Nuoret mainitsivat PP-ohjelman tuomat edut, kuten matkan yhdeksi hyväksi motiiviksi päihteettömyydessä. Myös koko luokan etu nostettiin vastauksissa esille. Jos yksi lipeää, niin koko luokka kärsii. Yleisesti ottaen kuitenkin nuoret olivat sitä mieltä, että päihteettömyyteen kannustetaan enemmän kuin pakotetaan.

no ei se nyt ihan kaikkia tietenkään. mutta on varmasti joku lopettanu vaikka tupakoinnin. ja se on ihan loistava juttu!)hyvä että nuoria kehoitetaan lopettamaan. mutta loppujen lopuksi tietysti se on oma päätös. mutta kannustus voi tehdä ihmeitä..) (Tyttö, 9lk.)

rohkaisee palkinnoilla ja siitä saa sitten kimmokkeen loppuelämän päihteettömyyteen. (Poika, 7lk.)

Vastaavasti nuorten todettiin myös olevan kapinahaluisia ja siksi käyttävän päihkeitä. Vastauksista kävi myös ilmi nuorten itsensä ajattelevan, että kaikki juovat ja polttavat.

en usko että kovin moni lopettaisi/kieltäytyisi päihteistä sen takia et on pp:ssä. muutenkaan tää juttu ei oikeen toimi, koska mukana on paljon ihmisiä jotka juo melkeen joka viikonloppu. ei tätä oteta kovin tosissaan. (Tyttö, 9lk.)

miten ne on muka koskaan auttanut ? vapaa ajallahan kaikki juo ja polttaa -.-' (Poika, 9lk.)

ei se vaa auta..kaikki melekee juo, ei mitää hyötyä (Tyttö, 8lk.)

Kuitenkin taulukon 5 mukaan ainoastaan 27 nuorta 397 PP-ohjelmassa mukana olevasta kertoo käyttävänsä päihteitä. Kyseessä on siis murto-osa ohjelmassa mukana olevista nuorista.

Henkilökohtaisella tasolla vastaukset olivat samansuuntaisia kuin yleisellä tasolla. Monet vastaajista kertovat myös olevansa muutenkin päihteettömiä ja että PP-ohjelma ei sinänsä ole heitä auttanut asiassa. He kokevat ohjelman hyväksi, mutta heidän oma päihteettömyytensä ei ole sen ansiota. Tämä myös selittää osaltaan taulukon 8 suurten "Ei" vastausten määrän. Nuoret eivät kokeneet PP-ohjelman auttavan heitä pysymään päihteettöminä, jos he olivat asian jo muutenkin päättäneet.

TAULUKKO 8. PP-ohjelma ja päihteettömyys

Luokka				Sukuoli:		Total
				Poika	Tyttö	
7 luokka	Onko PP auttanut Sinua pysymään/ryhtymään päihteettömäksi?:-	Kyllä		47	50	97
		Ei		32	22	54
	Yhteensä			79	72	151
8 luokka	Onko PP auttanut Sinua pysymään/ryhtymään päihteettömäksi?:-	Kyllä		29	38	67
		Ei		22	24	46
	Yhteensä			51	62	113
9 luokka	Onko PP auttanut Sinua pysymään/ryhtymään päihteettömäksi?:-	Kyllä		17	22	39
		Ei		48	46	94
	Yhteensä			65	68	133

7.6 Mitä nuoret muuttaisivat PP-ohjelmassa?

Nuorilta kysyttiin viimeiseksi mitä he haluaisivat parantaa PP-ohjelmassa. Vastauksissa nousi esille esimerkiksi valvonnan tehostaminen, tiukempi linja päihteistä kiinni jääville ja paremmat palkinnot kuukausitehtäviin.

kuukausitehtävien palkinnoiksi muutakin kuin vain jotain makuuniin lahjakortteja(ei tietystikkään sillä voi ostaa karkkia.) ja johonki spukeen elokuvailta mässyjen kera. lol! oikeesti ku ei kiinnosta osallistua sitte niihin tehtäviin ku tommosia palkintoja. onhan niistä jollekin iloa mutta ois aika reilua laittaa sellaisia palkintoja josta ois kaikille iloa. vaikka sais mennä luokan kans keilaan muutamaks tunniks (ja tietenkin koulupäivän aikana:p).sitte ois tosi kiva ku päästäis nyt 9 luokalla tampereelle shoppaileen ja särkänniemeen!!!:))) (Tyttö, 9lk)

varmaa sen että nii raakasti ei laittettas poies siitä jos jää kii (Tyttö, 8lk.)

Hyöty voisi olla suurempi myös niille jotka eivät käytä/ole kokeilleet päihteitä.(Tyttö,9lk)

Nuoret kokivat parhaiksi palkinnoiksi matkat ja retket. Niitä haluttiin lisää. Myös erilaista tekemistä, kuten keilaamista oli palkintotoiveena. Nykyinen elokuvailta nuorisotalolla ei saanut kovin suurta kannatusta. Moni toivoi saavansa lisää hyötyä PP-ohjelmaan kuulumisesta juuri palkintojen muodossa.

7.7 Johtopäätökset

Tutkimuksessani tulin siihen tulokseen, että PP-ohjelmassa olevat nuoret ovat noudattaneet päihteettömyyttä suurelta osalta hyvin. Suuri osa nuorista on päihteettömiä omasta valinnastaan, eikä PP-ohjelmalla ole tämän asian kanssa suurtaakaan tekemistä. Tutkimus osoittaa, että vain todella harva PP-ohjelmaan kuuluvista käyttää mitään päihteitä säännöllisesti. Taulukon 5 mukaan itseään päihteiden käyttäjänä pitäviä nuoria on ainoastaan 27 kaikista 379 vastaajasta. Yksi ohjelman

tavoitteista on nostaa päihteiden kokeiluikää. 7-luokkalaisista mukana olijoista ainoastaan yksi pitää itseään päihteiden käyttäjänä ja 17 on kokeillut päihteitä (TAULUKKO 5). Voidaan siis todeta, että ohjelmassa mukana olevien nuorten päihteiden kokeilut sijoittuvat pääsääntöisesti ylemmille luokille.

Päihteettömät nuoret kokevat, että PP-ohjelmasta saattaa olla apua päihteitä käyttäville, mutta suurin osa on sitä mieltä, etteivät he lopettaisi mahdollista päihteiden käyttöä vain siitä syystä. Jotkut vastaajista kuitenkin nostavat PP-ohjelman ja koulun ainoaksi päihteettömyyteen kannustavaksi tekijäksi elämässään.

Nuoret kokivat valvonnan lisäämisen tarpeelliseksi, sillä heidän mukaansa monet PP-ohjelmassa olevat käyttävät päihteitä ilman mitään rangaistusta. Kuitenkin ohjelmaan kuuluvista nuorista vain murto-osa pitää itseään päihteidenkäyttäjän.

8 POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä nuoret kehittäisivät PP-ohjelmassa, ovatko he pysyneet päihteettöminä ohjelman aikana ja onko ohjelma kannustanut heitä pysymään tai ryhtymään päihteettömäksi. Kaikkiin kysymyksiin saatiin vastaukset. Suurin osa nuorista on pysynyt täysin raittiina ohjelmassa olonsa ajan ja muutamat ovat kokeilleet jotain päihteitä. Vain muutamat laskivat itsensä päihteiden käyttäjäksi. Tulos on siis ohjelman kannalta kannustava.

Kysymys ohjelman kannustamisesta päihteettömyyteen jakoi mielipiteitä. Monet olivat sitä mieltä, etteivät käyttäisi päihteitä ollenkaan joka tapauksessa. Osa taas piti ohjelmaa tärkeänä tekijänä muiden päihteettömyyteen, mutta eivät omaansa. Tästä aiheesta on hieman hankala tehdä luotettavaa tutkimusta, sillä siinä jää paljon jossiteltavaa. Emme voi tietää, mikä olisi todellinen nuoren kanta päihteisiin ilman PP-ohjelmaa, kun hän nyt joka tapauksessa ohjelmassa on.

Kehittämisen kohteina ovat tutkimuksen mukaan pääasiassa kuukausitehtävät ja niiden palkinnot. Nuoret halusivat, että kuukausitehtäviä oli kuukausittain, eikä vain paria kertaa lukukaudessa. Lisäksi nuoret kokivat, että kaikki käyttävät kuitenkin päihteitä, vaikka ovat mukana ohjelmassa. Näin asia ei tutkimuksen mukaan ole. Kehittämisen kohteena voisi siis olla tiedottamisen lisääminen. Nuorille pitäisi saada viesti siitä, etteivät ”kaikki” suinkaan käytä päihteitä, vaan suurin osa PP-ohjelmaan kuuluvista on täysin raittiita.

Tutkimuksessa sain hyödyllistä tietoa PP-ohjelmassa olevilta nuorilta. Tulokset antavat suuntaa siitä, mihin suuntaan ohjelmaa on hyvä lähteä kehittämään. Tutkimus käy ilmi sekä kehitettäviä asioita, että myös niitä jotka toimivat hyvin siinä muodossa kuin ne nykyisellään.

LÄHTEET

Alliansi ry- Suomen nuorisoyhteistyö, 2009. Nuorista Suomessa 2010. Newsprint
Elämäntapaliitto ry. Ohjaajan avaimia – alkoholinkäyttö on taitolaji 2009.

Jaatinen, J. 2000. Viattomuuden tarinoita. Nuoret päihdekulttuurinsa kuvaajina.
Stakes, Raportteja. 251. Helsinki, Stakes

Kankkunen, P., Vehviläinen-Julkunen, K. 2010. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki
WSOY pro Oy, 1-2 painos

Honkonen, T., Rehell, S., Salovaara, R., Siekkinen, E. & Suomäki, S., 2007-2011.
Mitä väliä? – kättä pidempää nuorten ohjaukseen. Hankasalmen 4H-yhdistys.

Lappalainen-Lehto, R., Romu, M-L. & Taskinen, M., 2008. Haasteena päihteet.
Ammatillisen päihdetyön perusteita. Helsinki:WSOY

Läsnäolon nuorisotyö- erityisnuorisotyön strategia 2015. Suomen evankelis-
luterilaisen kirkon erityisnuorisotyön missio, visio ja strategia 2015

Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content49204B>

Luettu: 18.7.2011

Metso L. 2009. Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995-2007 : Espad-
tutkimusten tulokset. Helsinki : Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Www-dokumentti. Saatavissa: <http://neuvoa->

antavat.stakes.fi/NR/rdonlyres/6A37BD5C-30EE-4E04-A370-095FCCA32F5A/1833/laatutahtea_tavoittelemassa1.pdf

Luettu: 19.7.2011

Männistö, E., 2010. PÄIHTEETÖN PORUKKA – PP Ehkäisevän päihdetyön toimintamallin kehittäminen koulun ja nuorisotoimen yhteistyömalliksi. Esimerkitapauksena Ylivieskan kaupunki. Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma, ylempi AMK Www-dokumentti. Saatavissa:

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/15328/mannisto_elisa.pdf?sequence=1 Luettu:5.7.2011

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Kansallisen lasten ja nuorten tapaturmien ehkäisyn ohjelman ohjausryhmän kannanotto

Www-dokumentti. Saatavissa:

http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tutkimus/ohjelmat/tapaturmien_ehkaisy/ohjausryhma/kannanotto

Luettu 8.1.2012

Vilkko-Riihelä, A. Psyhyke – Psykologian käsikirja. Porvoo: WSOY Helsinki.

LIITTEET

Kyselylomake

HEI NUORI!

Olet osallistumassa oppimättytutkimukseen, joka koskee nuorten päihitteiden käyttöä ja PPs:n vaikutusta nuorten päihitteiden käyttöön. Tutkimuksen toteuttaa opinnäytetyönään Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun opiskelija Tuomas LaRinen. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu anonyymisti ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kyselylomakkeita ei sellaisenaan julkaista missään. Tulokset julkaistaan keväen 2011 aikana ja koko opinnäytetyö valmistuu syksyllä 2011. Ole hyvä ja vastaa kysymyksiin liittamalla ruki parhaan tilannetta kuvaavan vaihtoehdon perään. Jos perässä on avoin jatkokysymys, kirjoita vastauksesi sille tarkoitettuun kohtaan.

1) Lueksa *
 y g g

2) Sukupuoli *
 Tyttö Poika

3) Montako vuotta olet ollut mukana PPs:ssä? *
 1 2 3

Suuravaksi kysymyksiä päihitteiden käytöstä. Vastaa valitsemalla oikea vaihtoehto.

4) Ollaessasi PPs:ssä, oletko käyttänyt alkoholia? *
 Ei ollenkaan
 Kiekkulat
 Keskustittain
 Vilettain
 Useammin

5) Ollaessasi PPs:ssä, oletko tupakoinnut? *
 Ei ollenkaan
 Kiekkulat
 Keskustittain
 Vilettain
 Useammin

6) Ollaessasi PPs:ssä, oletko nukahtanut? *
 Ei ollenkaan
 Kiekkulat
 Keskustittain
 Vilettain
 Useammin

7) Ollaessasi PPs:ssä, oletko käyttänyt huumeita? *
 Ei ollenkaan
 Kiekkulat
 Keskustittain
 Vilettain
 Useammin

8) MISSä huumeita? *

-----

10) Mitkä henkilöt päihitteitä? (Vaike vaihtoehtoja) *
 Vanhemmita
 Sekoittain
 Kaverit
 Osaan itse
 Jotain muuta, lista _____
 Ei käytä mitään päihitettä

11) Tiedetäänkö kukaan päihitteiden käyttäjästä? *
 Ei tiedetä, kukaan päihitteitä
 Tiedetään, kukaan päihitteitä
 Ei tiedetä, että olen koskaan
 Tiedetään, että olen koskaan

12) Ovatko vanhempani/huoltajani koskaan neuvoneet sinua lopettamaan päihitteiden käytön? *
 Kyllä, miten _____
 Ei

13) Kokeeko päihitteiden oivien sinulle ongelmia? *
 Kyllä
 Ei

14) Käytöksilläsi vanhempi/huoltajasi pöyhätkö? *
 Kyllä, miten _____
 Ei

15) Miten päihitteet vaikuttavat elämääsi? *

16) Mielenkiinto, että PP auttaisi sinua lopettamaan päihitteiden käytön? *
 Kyllä, miten _____
 Ei, miten _____

17) Auttaako PP mielenkiintoa saada enemmän päihitteitä? *
 Kyllä, miten _____
 Ei, miten _____

18) Onko PP auttanut sinua pyynnön/ryhtymään päihitteitä? *
 Kyllä, miten _____
 Ei, miten _____

19) MISSä muuttatit PPs:ssä? *

Kiitos vastauksistasi!!